

Sygn. akt IV CSK 723/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa D.K.
przeciwko J.J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 14 czerwca 2019 r., sygn. akt IX Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4550 (cztery tysiące pięćset pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany J.J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 czerwca 2019 r. zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 czerwca 2018 r. O ile Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o zapłatę kwoty 65 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, wytoczone przeciwko pozwanemu przez powoda D.K., o tyle Sąd odwoławczy powództwo to uwzględnił, tyle, że dochodzona kwotę zasądził z odsetkami ustawowymi od dnia 14

grudnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Powód wywodził swoje roszczenie z dwóch umów pożyczek zawartych z pozwanym w dniu 29 października 2010 r. na kwotę 35 000 zł oraz w dniu 6 października 2011 r. na kwotę 30 000 zł. Sąd Rejonowy, po ustaleniu przebiegu współpracy gospodarczej między stronami, uznał, że powoda i pozwanego nie łączyły wskazywane w pozwie przez D.K. umowy pożyczki. Wyjaśnił, że pożyczki, które wcześniej były zaciągnięte przez pozwanego u powoda (nie będące przedmiotem niniejszej sprawy) były sporządzane na piśmie precyzowały strony, przedmiot pożyczki oraz obowiązek jej zwrotu, zawierały postanowienia o odsetkach i zabezpieczeniu pożyczki, zostały zgłoszone do Urzędu Skarbowego oraz odprowadzono od nich należny podatek. Wątpliwości Sądu Rejonowego wzbudziło niezachowanie takiej samej formy w odniesieniu do spornych umów i niezgłoszenie ich zawarcia w urzędzie skarbowym. Sąd uznał też za niewiarygodne zeznania powoda, który twierdził, że udzielił pozwanemu dalszych pożyczek, mimo że wcześniej udzielone nie były jeszcze zwrócone.

Natomiast Sąd Okręgowy, rozpoznający sprawę na skutek apelacji powoda, uzupełnił postępowanie dowodowe, przeprowadzając dowód z opinii Centralnego laboratorium kryminalistycznego w Warszawie z dnia 23 października 2015 r. i dokonał odmiennych ustaleń faktycznych. Przyjął, że strony zawarły obydwie umowy pożyczek, których dotyczyło powództwo. Wskazał, iż wprawdzie art. 720 § 2 k.c., w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia tych umów, wymagał aby umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, była stwierdzona pismem, nie było to jednak równoznaczne z powinnością zawarcia jej w formie pisemnej. Niezachowanie formy pisemnej nie powodowało nieważności umowy, lecz ograniczenia dowodowe przewidziane w art. 74 § 1 k.c. Sąd Okręgowy uznał, że powód przedstawił początek dowodu na piśmie, który stanowiły dwa zapiski, z treści których wynika informacja o zawarciu z pozwanym umów pożyczek na kwoty 35 000 zł oraz 30 000 zł. Oba te zapiski są opatrzone datami oraz określają kwoty pieniężne, które zostały przekazane, zawierają również podpisy pozwanego, niekwestionowane w toku postępowania. Sąd odwoławczy podkreślił znaczenie podpisów pozwanego na tych dokumentach, których obecność pozwany

tłumaczył przekazywaniem powodowi w przeszłości kartek, które wcześniej podpisał in blanco na potrzeby sporządzania protokołów z ubytków w odebranym złomie i ich wykorzystaniem do sfabrykowania umów. Sąd Okręgowy ustalił jednak - na podstawie dowodu z opinii Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego w Warszawie, sporządzonej na potrzeby postępowania karnego, które toczyło się na skutek doniesienia pozwanego – że treść jak i podpisy na wskazanych dokumentach, opatrzonych datami 29 października 2010 r. oraz 6 października 2011 r. zostały skreślone tym samym długopisem. Sąd odwoławczy odmiennie ocenił też zeznania pozwanego opisujące okoliczności składania przez niego podpisów in blanco i przekazywania takich kartek powodowi. Ze względu na zaprzeczenie tego faktu przez powoda oraz niezgodność takiego zachowania pozwanego z zasadami doświadczenia życiowego uznał, że zeznania te były niewiarygodne. W rezultacie Sąd Okręgowy przyjął, że sporne umowy zostały zawarte pomiędzy stronami, pozwany nie wykazał, aby zwrócił pożyczone pieniądze, co uprawniało powoda do żądania zasądzenia od pozwanego należności z tego tytułu.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które - jego zdaniem - mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy - art. 290 § 1 k.p.c. w zw. z art. 235 § 1 k.p.c.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach całości postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o oddalenie tej skargi i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu,

ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę rozpoznania jego skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi spowodowaną oparciem się przez Sąd odwoławczy na opinii Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego sporządzonej na potrzeby postępowania karnego, co naruszyło zasadę bezpośredniości oraz ze względu na ewidentne, zdaniem skarżącego, naruszenie art. 290 § 1 k.p.c. w zw. z art. 235 § 1 k.p.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać kwalifikowane naruszenie przepisów prawa przez sąd orzekający, a także to, że w jego wyniku zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Dopuszczenie dowodu z poszczególnych, ściśle określonych dokumentów, znajdujących się w aktach innej sprawy jest możliwe, bez naruszenia wynikającej z art. 235 k.p.c. zasady bezpośredniości. Wydając postanowienie dowodowe Sąd powinien ujawnić te dokumenty w taki sposób, aby strony mogły się ustosunkować do treści każdego z nich i zgłosić odpowiednie wnioski (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 1997 r., III CKN 1/97, LEX nr 1228306; z dnia 19 października 2011 r., II CSK 20/11, LEX nr 1103002). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby Sąd Okręgowy nadał złożonym do akt dokumentom z innej sprawy charakter opinii, a nie tylko dokumentu prywatnego. Treść dokumentu sporządzonego przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji posłużyła jedynie do ustalenia, że zapisy potwierdzające umowy pożyczek, których dotyczył spór zostały sporządzone tym samym lub takim samym długopisem w części obejmującej treść i podpisy. Ponadto - co wynika z zapisu przebiegu rozprawy znajdującego się na płycie k. 457 - skarżący nie wniósł do protokołu zastrzeżenia przewidzianego w art. 162 k.p.c.- do

sposobu przeprowadzenia dowodu z dokumentów przez Sąd Okręgowy, czym pozbawił się możliwości powoływania się na przedmiotowe uchybienie na dalszym etapie postępowania. Nie można więc zgodzić się ze skarżącym, że wniesiona przez niego skarga kasacyjna jest w sposób jednoznaczny i niewątpliwy uzasadniona.

W konsekwencji wskazana przez pozwanego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiła. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

jw